ч. 220 (11.188). Львів, вівторок 4. жовтня 1927. Poeztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Недозріле порозуміння.

Львів, 2. жовтня 1927.

Французька прилюдна опінія, репрезентована пресою, далі домагається відкликання Раковського з Парижа. Найновіші телеграфічні вісти, кажуть, що й французький уряд висунув домагання перед московським урядом, щоби цей відкликав Раковського. Словом, справа послування Раковського в Парижі починає бути аж нудною. Тягнеться вона кілька тижнів і ніяк не можуть її остаточно полагодити корисно для обох сторін.

Тимчасом справа франко-радянських переговорів найшлася в дуже поважній стадії ще перед тією кампанією. І коли нині переговори не посуваються ні кроком вперід — то причину цього добачують у особі Раковського. Тимчасом не всі з тим погоджуються. Є і такі, які твердять, що причиною цього не є виключно сама особа Раковського на становищі політичного представника СРСР у Парижі та рівночасно на становищі голови радянської делегації, що веде переговори, а щось іншого, поважнішого. Ось Літвінов заявив представникові радянської телеграфічної агенції уже вдруге, і то заявив дуже категорично, що між Францією і СРСР дійшло вже до повного порозуміння в справі боргів. Загального договору, запевняє він, не підписано досі тому, що французька делегація ще не пристала на пропозиції радянської делегації про кредити. А хоч у засаді і справа кредитів теж полагоджена, то нема ще між делегаціями едности щодо розміру кредитів. Одначе скоро прийде кінець усяким сумнівам, — запевняє Літвінов — а прийде він тоді, коли французька суспільність дізнається про готовість радянського уряду зложити протягом 6-ти місяців до яконенебудь банку першу піврічну вкладку у сумі 30 міліонів золотих франків, призначених на перші сплати французьким посідачам російських паперів зараз же по ратифікації обома урядами загального договору про борги і кредити.

Зі заяви Літвінова виходилоб, що франко-радянські переговори в справі боргів зайшли вже дуже далеко, бо майже до дефінітивного кінця. Чомуж нагло прийшов застій, чому сталося це якраз у момент їх фіналізації?

В деяких політичних колах панує пересвідчення, що французька преса почала величезну кампанію проти Раковського не тому, що її так сильно вразила його комуністична діяльність і не тому, що він як посол підписав нельояльну супроти нинішнього французького уряду і державного устрою відозву, а тому, щоби не допустити до фіналізації, тобто до підпису готового вже договору. Підпис Раковського на протифранцуській — та чи тільки на протифранцуській? — відозві преса тільки використала як засіб, що мав укрити правдиві тенденції кампанії, а саме: зірвання франко-радянських переговорів взагалі. Велику і дуже важну ролю в тій кампанії французької преси мала відіграти — запевнює дехто — англійська рука. Чи правда це чи ні — не нам перевіровати. Та про те пишуть не самі комуністи і радянська преса. Неймовірною та історія [illegible] тим більше, коли зважити, що вся довга і складна кампанія проти особи Раковського не лише не кінчиться, але навпаки прибирає чимраз то гостріші і радикальніші форми, не зважаючи на те, що сам французький уряд намагається її ослабити. Що більше, вона чим далі тим ясніше звертає своє вістря не лише проти особи Раковського, але й проти цілого СРСР, а тим самим проти всяких звязків з тим останнім, отже і проти якихнебудь переговорів, що малиб довести до підписання якоїсь умови.

Отже в даному випадку малиб ми до діла не з самим „нечуваним" у дипльоматії інцидентом нельояльности Раковського, але з чимсь далеко поважнішим. Булаб це кампанія за ізоляцією СРСР, правда, покищо тільки дипльоматичною, але колиб вона почалась, то тоді напевно прийшлаб нова кампанія, скажім, за економічною чи іншою ізоляцією, а може й бльокадою.

З дотеперішньої поведінки французького уряду виходилоб, що він не радий з того, що робить преса, не радий з того, що вона уробляє і настроює прилюдну французьку опінію непримиримо до СРСР, але всеж він з нею рахується. Одначе можна надіятися, що вся ця історія покінчиться не чим іншим, а відкликанням з Парижа Раковського. А потім поновляться переговори. Колиж і тоді не припиниться кампанія проти СРСР, хоч і не буде Раковського, що послужив притокою до неї, то знак, що Франція чи скорше чи пізніше найдеться відносно СРСР у анальогічному до Англії положенні.

Книжка і її місяць.

II.

Місяць книжки мусить пригадувати кожній освіченій людині давню традицію, коли то в ріжних українських домах находилася гарна домашня бібліотека. Сьогодні чогось подібного не найдете. Журнал і книжка, навіть в інтелігентному домі є рідкою появою, що вкінці вповні зрозуміле при так нікчемно малім тіражі журналів і так черепашиному книжковому рухові.

Так! Місяць книжки встановлений не тільки для читалень і для інших культурно-освітних установ. Він обовязковий для кожного письменного громадянина, щоби йому таким чином нагадати, що там десь у світі на полицях в книгарні лежить велике народне і вселюдське добро у виді книжки зі спеціяльним призначенням, стати звязковим між часово і територіяльно віддаленими членами усього людського роду.

Місяць книжки обовязковий і для культурно-освітних установ. В їхже статутах одна з головних справ основування і ведення бібліотек. А бібліотека (книгозбірня) не може існувати без книжок. Без відповідної бібліотеки не може існувати читальня. Інакше назва „читальня" неправдива, коли в ній нема що читати.

Справа бібліотеки це не тільки питання книжки. **Книжка й читач** — це щойно нерозривний комплекс. Взаїмовідношення обох цих чинників, допомогова акція бібліотекаря — ось питання, прояcненню яких присвячуємо місяць книжки й влаштовуємо свято книжки.

Тому бажане звязати з місяцем книжки не тільки один реферат, але низку рефератів. До рефератів навязувати розмову зі слухачами, в якій буде виходити на верх уся величина проблемів, над котрими звичайно не застановлюємося і переходимо біля них без уваги. Чимало вже у нас матеріялу до таких рефератів. В журналі „Народня Просвіта" і в „Бібліотечному Порадникові" з рр. 1925 і 1926 найдемо так багато відомостей, що на їх підставі можна скласти дуже цікаві реферати. Не забути при нагоді складання реферату про книжку Ст. Сірополка: **Короткий курс бібліотекознавства.** Як помічним засобом належить користуватися виданням М. Тараньки про те, як складати шкільні бібліотеки. Крім цього видала „Просвіта" на днях уже готовий **реферат** на Свято Книжки*).

Між читачами займе окреме місце **молодь і дітвора.** З місяцем книжки треба звязати старання зацікавити батьків духовими потребами своїх дітей. При цій нагоді належить вказати на істнуючу в нас дітячу літературу для молоді. Все те у нас трактується дуже легковажно й тому відповідні видавництва ледви животіють.

Для доповнення рефератів наявними засобами бажане, щоби в більших місцевостях та осередках звязувати з місяцем книжки інструктивні **вистави книжок.** Письмо і його історія, друк і його винахід, а далі сама книжка повинні стати предметом вистави. Про зміст вистави будуть рішати ті засоби, якими розпоряджаємо на місцях. Книжки підбираємо відповідно до життевого середовища людей, серед якого влаштовуємо виставу. На виставі старатися необхідно запрезентувати українську книжку, видану і на інших українських територіях та еміграції.

Уже доходять до нас вісти про те, що освітні установи беруться поважно за переведення місяця книжки. Філії „Просвіти" в Станиславові і Львові-місті влаштовують академію. Філія в Збаражі готовить передвижну виставу книжки.

Коли місяця книжки не зробимо тільки часом для беззмістових маніфестацій, але звяжемо з ним поважний зміст, тоді побачимо, як наш книжковий рух зросте до більших розмірів.

М. Галущинський.

На маргінесі розколу в „Сель-Робі".

Сецесія народовольців в освітленні „Світла".

Комуністичне „Світло" занялося справою розламу у „Сельробі" у останньому числі (з дати 2. жовтня 1927) аж у двох великих статтях. Підходячи зі свого становища до останніх подій у „Сель-Робі" дає „Світло" цікаву характеристику народовольців-сецесіоністів і їх довголітнього органу „Воля Народа". Даючи оцінку відозві народовольців про їх виступ зі „Сельробу", редактори „Світла" твердять, що не зважаючи на правильне підмічення цілого ряду похибок у минулій праці Ц. К. Сельробу, вся та відозва є „муштардою по обіді". Бо замісць боротися з тими похибками народовольці весь час мовчали і виступили з партії щойно тоді, коли „Сельроб" ставав „чимраз то ясніше на шлях клясової боротьби укр. сек. мас за своє визволення". Через те стали вони звичайними розбивачами „селянсько-робітничого фронту" і дали наглядний доказ, що самі „не дозріли до ідейних позицій соціялізму", дарма, що закидують це своїм вчорашнім співпартійцям.

„Сельроб — пише „Світло" — поповнив богато опортуністичних похибок. І коли ми нераз виступали з критикою їх, били за це „Сельроб", то у сельробівському таборі був такий „мир і тишина", що навіть „Воля Народа" (та нині нагло так ліва), й та тоді мовчала. І ясно, що нині зі здивованням кождий мусить поставити на адресу авторів заяви питання і звідки вони взялись такі „ліві"? — й боїмось, що їх лівизна брехлива, неприродна, розрахована на що то". Але „навіть тоді — пише на іншому місці „Світло" — колиб лівизна у авторів заяви не була звичайною брехнею [illegible] туманенням мас, щоб закрити свій опортунізм спекуляцією на революційности мас для цілей, що не мають нічо спільного з визвольною боротьбою мас — навіть тоді, повторюємо, така лівизна булаб глупою, діточою, з якою відповідальний політичний діяч не може мати нічого спільного".

Піддавши таким чином усю „лівизну" народовольців у сумнів твердить далі „Світло", що головними мотивами їх виступу зі „Сельробу" була постанова Ц. К. про ліквідацію обтяженої важким політичним минулим москвофільства „Волі Народу" і національна облуда сецесіоністів. Характеризуючи „Волю Народа" редактори „Світла" пишуть:

„На нашу думку „Воля Народа" далеко не відповідала домаганням політичного органу, якого потребують працюючі маси Західної України. Вона не була боєвим органом тих мас. Місто руководити конкретними кампаніями, акціями, вона обмежувалась до злого передруковування аж до занудy загальних реклепувань і то часто дуже двозначних комунікатів, які не могли дати читачеві вказівок у щоденній боротьбі. Та найосновнішим її блудом було те, що на ній не тільки тяжіли старі традиції царославського капанства, але що незрівнянно важніше, вона надилась прибіжищем для групки інтелігентів, які заховавши під маскою навпаки національної байдужности свої старі єдино-неділимські погляди".

Дуже слушно підмічує далі „Світло" ту обставину, що і в опублікованій сецесіоністами заяві про мотиви свого вчинку не згадали вони ні словом „про національне питання" і обійшли його мовчанкою дар

ня, що це одно із центральних питань на Західній Україні". Самозрозуміло, що зробили це нарочно і продумано також, як все продумано і з політичною тенденцією брали слово „москвофіли" у знаки наведення, коли були приневолені його уживати. Таким чином спротив ліквідації „Волі Народа" і масковане москвофільство треба вважати боротьбою „за збереження решток кацапщини, за право баламутити нею маси". Змінюючи назву свого органу з „Волі Народа" на „Сель-Роб", сецесіоністи тим самим ствердили, що „Воля Народа" „не користується особливими симпатіями у масах, а навпаки", а далі виявили, „защо вони боролись проти ліквідації „Волі Народа" Сельробом".

„Своєю заявою — кінчить „Світло" — сецесіоністи ясно виявляють, що коли ліквідацією „Волі Народа" загрожує небезпека погребання решток їхньої давньої ідеольогії, навіть власне ради піднесення політичного рівня „Сельробу", вони зривають зі Сельробом для ратування себе і своїх евлогієвських решток. Цим кроком вони ясно доказали, що коли прийшлось вибирати, то дорожчим оказалось старе кацапське лахміття, ніж інтереси визвольної боротьби працюючих, що вони ні дрібку не соціялісти, а тільки спритні спекулянти, що їх т. зв. „лівиня", не тільки обман мас сменовехівцями гнилкого буржуазно-кадетського типу. І надармо грають блазенську комедію, звертаючись у своїй заяві з оправдуванням у сторону мас, на те, щоб робити враження, що за ними маси. Який дурень їм повірить?"

В другій статті, присвяченій сецесії народовольської трійці зі „Сельробу" п. н. „Дезерція генералів" читаємо між іншим таку характеристику сельробівських дезертирів:

„Здезертирувавши зі Сельробу не згадають про свою бездарність, про свою малодушність і зневіру, лише всю вину за свою дезерцію скидають на колишніх сельсоюзників, а самі виходять без вини, непорочні, які завжди правильно поступали та на пункті соціялізму були непомильні як папи. Але на непомильність не можуть претендувати ті, що — як народовольці — мають таке дуже „помильне" минуле. Обтершись біля Бобринських, Євлогіїв і Чернових, прискочили вони пізно підчас підйому до революційного руху і на хребті хвилі виїхали на чоло мас. З відпливом хвилі, коли маси найшлися в обличчю фашистівської реакції, нашим псевдо-соціялістам не стало витрівалости й гарту духа. Вони здезертирували від нас, покриваючи свою ганьбу пустою „лівою" вивіскою. Віхід народовольців, це не розлам Сельробу ані його верхів, — це нікчемна дезерція трьох генералів, що хотіли командувати, але не мали охоти й сили серед нелегких умовин працювати на рівних правах у колективі. Зараз для народовольців є два виходи: або самі наложать на себе руку і без шуму зійдуть з політичного горизонту, або дальше продовжуватимуть свою „ліву" кириню і тоді швидко опиняться по той бік барикади".

Не маючи змоги через недостачу місця входити в подрібну аналізу наведеної характеристики „Світла", не можна не вказати на ту обставину, що не так давно ті „генерали" разом зі своїм органом „Воля Народа" користувалися значною моральною підтримкою „Світла". Теперішня, така радикальна переоцінка свого відношення до сельробівських дезертирів вказувалаб тільки на абсолютну правдивість усіх тверджень і замітів „Світла", а також на те, що народовольська облуда в національних питаннях також як інших питаннях навіть соціяльного і політичного характеру, вивела з рівноваги і „Світло" та його редакторів. Новий орган народовольців „Сель-Роб" не спромігся на ніяку річеву відповідь редакторам „Світла", а збув їх дуже примітивним і наївним викрутом п. н. „Нова апеляція до Унда". В ньому читаємо:

„Після набрання нашої відповіди „Світлови" (попереднє число, а не те, з якого ми реферували. — Ред.) появилося нове число цеї газети з новою статею проти нас. Ця друга стаття є звичайним денникарським хуліганством. Це дуже докладна відбитка помий з удівських газет (?!). Вона не заслугує на відповідь. Своїм змістом ця стаття сама потрафить переконати кождого читача і сама вказує, куди котяться редактори „Світла"".

Наївно! А статті „Світла" без сумніву переконають неодного, що народовольці є дрібними політичними спекулянтами неудачниками.

Ростемо!

III.

Фірми, спілки і підприємства. — Пасічничий відділ. — Видавництва. — Жіночий домашній промисл. — Українське народнє мистецтво. — Ґрафікони центральних економічних установ. — Дріб і худоба.

Поміж безлічю збіжево-ростинних експонатів примістилися українські **купецькі і виробничі фірми** — чи то у великій салі в окремих павільйончиках, чи то в окремій кімнаті. Гарне враження робить **Токарська Спілка** Семена Гдулі і Гриця Брилля в Яворові, що виставила кухонне приладдя і діточі забавки, далі спілка **„Полотно"** у Львові зі своїми полотняними виробами, спілка **„Хром"** і фірма **Петро Карпяк** у Львові (шкіри, футра), фірма **„Даймон"** п. Панькова у Львові (електричне приладдя), фірма п. **Левицької** (паста „Елеґант"), у Львові, **Спілка Українських Агрономів** у Львові (селекційні збіжа, ветеринарійне приладдя, кружлівки, хліборобські видавництва з Галичини і Рад. України), фабрика паперців **„Будучність"** в Тернополі (знамениті паперці „Калина"), Глиняні вироби гончаря **Венгерся** в Копичинцях, **Центро-Союз** у Львові (мило з власної фабрики) і львівська **„Народна Торговля"** (вина, кольоніяльні товари). Окреме місце на виставі займає **„Гуцульське Мистецтво"** в Косові, виробнича спілка з устійненою вже маркою. Експонати „Гуцульського Мистецтва" (килими, ліжники, різьбарські вироби, вишивки) заняли цілу спену великої салі. Вони підкреслюють мистецький вигляд головної виставової салі. Директор „Гуц. Мистецтва" п. Куриленко дуже радо подає інформації і пояснення, приймає замовлення, одначе не продає килимів, бо в останньому часі всю продукцію відбирає Америка. Аж з хвилею розбудови варстатів можна буде більшу кількість килимів кинути на галицький ринок, а поки-що виконується тільки замовлення. Попит на килими і взагалі гуцульські вироби досить значний.

Окрему кімнату займає **українське пасічництво**. Львівська **Пасічнича Спілка** (дир. Евст. Нагірний) виставила штучну вощину, пасічниче знаряддя і меди. Обєднання пасічнич. продуцентів **„Рій"** звертає на себе увагу різнородними типами вуликів (10 типів). В тому відділі примістився теж п. Іван Біляцький з Пчан (зі знаменитими овочевими винами) та п. Біліньский зі Збаража. Поруч примістився п. Михайло Айдарів з Добромиля (палені деревляні вироби портретового характеру).

Сусідню кімнату займають **видавництва**, а саме: **„Сільський Господар"** (видавництва і ґрафікони), **Українська Господарська Академія** в Подєбрадах (сільсько-господарські видавництва), а далі Книгарня Наукового Товариства ім. Т. Шевченка, В-во „Червона Калина", В-во „Русалка", коломийська „Жіноча Доля" (жіноча преса українська з усіх земель і славянська), видання „Нового Часу" та стрийські фірми: Українська Книгарня й Український Базар. Поруч примішено фотографічні експонати львівського фотографа Левка Янушевича.

Різнородність вистави і її експонатів, накопичення незмірної сили вражінь на протязі розмірно короткого часу — правду кажучи — томлять відвідувача, що хотів би всюди бути і всьому приглянутися. Тому — вийшовши з головної салі — тяжко приймати враження з безпосередньою свіжістю. А все таки, вступаючи на перший поверх, де в чотирьох кімнатах примістилися мистецькі витвори нашого жіноцтва під назвою: **жіночого домашнього промислу**, відчувається значну полекшу і відпруження нервів. Дивлючись на примаччиву гру красок, на ніжні переливи десенів і кольорів, на багатство жіночого одягу, відпочиває душею. Жіночий домашній промисл, високо мистецький, гідно доповнює хліборобську виставу, а радше становить другу сторону її медалі.

В першій кімнаті примішено різнородні експонати стрийського „Труду" (жіночі і мужеські одяги). Особливу увагу звертають на себе одяги сільського жіноцтва зі Стрийщини і Долинщини. Численні зразки одягів та їх додатків і прикрас перетикають фотографії діточих садків Т-ва українських жінок у Стрию. Гарне враження роблять батики п. Фільваркової, бойківські типи маляря Костирка, діточі вироби зі шкіл „Рідної Школи" в Стрию і вкінці гарно прибрані печива п. Мійської. Львівський „Труд" веде шляхотну конкуренцію зі стрийським, одначе цей останній — підле правди літя — таки багатший.

Другу кімнату займає львівське **Українське Народнє Мистецтво**. Це правдива копальня народнього мистецтва в жіночій і хатній ділянці. Чого ми тут не бачимо? І хатня обстановка інтеліґентської хати: прибрана народнім мережанням, і стилеві жіночі роботи і ліжникове накриття отомани з вишиваними подушками і вишивки, і кераміка, і гафти та мережки з Великої України, і стилізовані фіранки та прикраси до одягів. Загальну увагу відвідувачів звертає ткана золотом фота (плахта) з Полтавщини (власність д-ра Леся Кульчицького). Всі пояснення й інформації в цьому відділі дуже радо і зустрічно дають п. Ір. Павликовська і п. Іка Федаківна.

Окрему кімнату займає величава збірка вишивок п. Ольги Бачиньської та високо цінні церковні образи відомої малярки п. Ол. Кульчицької. Крім того мистецькі витвори пп. Кульчицьких займають іще окрему кімнату. Не берусь робити навіть найзагальнішої оцінки творів пп. Кульчицьких, почесно відомих широким колам нашого громадянства зі своєї мистецької творчости, бо це належить до кваліфікованих спеціялістів. Я тільки реєструю. Велике здивування у відвідувачів викликує чаруючий різьблений мініятурний і великий модель церкви в Дулібах Миколи Турчиняка.

При тій нагоді дозволю собі на цьому місці зазначити, що було би бажаним і незвичайно корисним для дальшого розвитку жіночого мистецтва з обсягу домашнього промислу влаштувати окрему виставку у Львові.

Опісля з натовпом вражінь подаємося у відділ **ґрафіконів**. Зустрічаємо там ґрафікони праці і розвитку Центро-Союзу, історичний розвиток нашого пасічництва (Трешаківський, Михалевич, Марцінків, Шелухин, Пилипчук, Косар, Любінецький і Сеник). Патріярхом українського пасічництва є Петро Прокоповач з Батурина, який відіграв велику ролю у світовім пасічництві. Предоставлене тут теж і пасічництво Волині й Полісся і вся українська пасічнича література в її історичному розвитку. Далі маємо сільсько-господарські видання Т-ва „Просвіта" та образки і знимки з господарсько-садівничої школи в Милованю.

Головною атракцією цього відділу є ґрафікони Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові, в яких представлений розвиток кооперації на Зах. Україні, а саме: пропаганда, преса, курси, виклади, кооп. свята, видавництва, організація, ревізії і люстрації, зріст кооператив (у формі типів), приріст членів й альбоми. Не менше вражіння роблять теж ґрафікони Української Господарської Академії у Подєбрадах. Цей відділ доповнюють видавництва „Сільського Світа" та ґрафікони Центро-Банку і „Дністра".

В подвірю примішено кошці з **дробом і домашньою птицею**. Зустрічаємо там цікаві зразки курей: білі зеленоніжки (вист. Созанський), кармазини (вист. п. Стельмахова з Бережниці), орпінгтони (Созанський), білі пасидоти (О. Байдера) чубаті (Гришина). Далі йдуть індики (Ор. Луцької), кріліки (гаванські бобри Влажкевичевої з Деннсова) й інші роди кріликів, голуби перлові, срібняки і листоноші, курочки-ліліпутки (о. Боднара з Яйковець), качки-пекінги (о. Пеленського з Лисятич, кури-голошийки (Вандери зі Стрия) і т. і.

Пов. Союз Кооператив у Стрию виставив в окремому павільйоні й окремому подвірю господарське знаряддя, шкіру, кожухи, полотна, сірачиння, упряж і начиння. Маслосоюз у своїх льокалях чаоля, знаряди, молотарські машини і ґрафікони.

Худобу, а саме: корови і бугаї та коні, вівці і свині в числі до 200 штук примішено на торговиці.

Годиться іще згадати примішені на подвірю зразки різьбарсько-камінарської робітні Зах. Даннри з Демні.

Ось загальний і побіжний перелік і підрахунок стрийської сільсько-хліборобської вистави. Уважаємо своїм обовязком ствердити, що вона доказує нам господарський ріст серед дуже складних і невимовно важких обставин та приносить честь її ініціяторам, реалізаторам і виставцям.

Надужиття.

В Польщі поширюється в застрашаючий спосіб страшна і у високій мірі небезпечна для суспільного ладу недуга, якій на імя надужиття і безправство. Видно його всюди і на кожнім кроці, мається враження, що закони перестали мати зовсім якунебудь обовязуючу силу. Саме доносять нам про такий новий випадок зі сокальського повіту. В громаді Яструбичі є селянська спілка, яка по переведеній парцеляції заряджує через вибирану управу спільним лісом. Дотеперішній заряд вибирали члени спілки і він заряджував лісом зовсім поправно. Є одначе в селі управитель школи б. українець а тепер ренегат п. Томчак, який при помочі староства і гуртка своїх прихильників старається вести свою політику в селі. При недавних громадських виборах робив він все можливе, щоби перевести хрунівську лісту, однак це йому ніяк не повелося, бо село пішло організовано до виборів і вибрало свідомих громадян до громадської ради. Щоби пімстити цю невдачу, заряджує староство от що: повідомляє письмом з дня 5. вересня заряд спілки, що розвязує дотеперішню управу, призначає спеціяльний комітет, зложений, очевидно, виключно з прихильників учителя і каже йому перевести вибори. Без ніякої підготовки і без повідомлення великої частини спільників, переводить цей комітет вибори нового заряду дня 18-го вересня і вибирає таку нову управу, яку староста заздалегідь визначив. Вибори переведено безправно, бо величезна більшість спільників по зложенні відповідної заяви на зібранні усувулася від участи в виборах, а зникаюча меншість вибрала нову управу. Як ми вже згадали, вибори відбулися 18-го вересня, а вже письмом з дня 19-го вересня ч. 26929/27 затвердило староство нововибрану управу і доручило попередному зарядові передати всі книги і рахунки спілки. Як бачимо, то староста Руссоцький виявив нечуваний досі поспіх у полагоджуванні адміністраційних справ! Вже ця обставина вказує, що п. староста хотів якнайскорше затвердити це безправство, яке йому при помочі п. Томчака удалося з управою спілки перевести. Слід при тім замітити, що під правним оглядом цей поступок староства не має ніякої підстави, бо не може покликатися на ніякий закон, що таке розпорядження допускав би, а під фактичним оглядом не видержує він теж ніякої критики. Староста мотивує свій розпорядок тим, що дотеперішня управа допускала девастацію ліса, а фаховий лісничий, призначений як-раз до контролі над тим лісом по докладнім провіренні сконстату-

...же що лісова господарка була зовсім правильна. Проти переведених виборів і проти такого поведения сокальського старости внесено протест до воєвідства і до міністерства, а окрема делєгація з се... була для 28-го вересня у віцевоєводи Бзгарта, який принятим тепер урядом звичаєм все обіцяв, а нічого конкретного делєгації в тій справі не сказав.

Стрийська вистава.

Орка моторовим плугом і машинове доєння коров. — Відвідини о. митрополита Шептицького. — Закінчення.

Стрий, 2. жовтня 1927.

В четвер відбувся показ орки моторовим плугом (трактором системи „Сімеовг") серед найгірших умов (бараболиско) по кількадневнім дощі, при несприятному бараболищі на малому квадраті (городі „Просвіти"). Плуг орав і навертався дуже справно. Того самого дня відбулося на подвірю Маслосоюза показове машинове (електричним апаратом) доєння коров. З гігієнічних оглядів показалося воно дуже практичним. Корови, що їх досі машиново не доїли, давали себе доїти апаратом дуже спокійно. Одначе виявилося, що корови треба було додоювати. Того самого дня в год. 4. попол. відбулися виклади: інж. Дідича про нові напрямки управи ріллі головно системою бурмистра і про організацію насінництва. Прелєгент вказав на перші спроби такої організації у нас, а саме: у заведенні Терлецька (насіння городини) і у господарстві Мир. Луцького (пшениця) та взивав, щоби вони оба перейшли від репродукції до плекання власних нових насінь.

В пятницю відвідав виставу о. митрополит Шептицький, привитаний головою виставового комітету О. Луцьким. По оглянені вистави витали о. Митрополита всі члени виставового комітету і голови стрийських установ у Задатковій Касі зворушливим приняттям. Тут промовляли О. Луцький і д-р Гарасимів. У своїй відповіді на ці привіти підкреслив о. митрополит значіння хліборобської вистави в нашому житті зокрема ж для піднесення добробуту і культури в пароді.

В неділю в 12. год. закрив виставу голова комітету дир. О. Луцький прегарною заточною промовою і рівночасно відкрив кооперативне свято Стрийщини, влаштоване з нагоди закінчення вистави, що ціла була фактично ділом рук наших кооператорів. Витали свято від Ревізійного Союзу Українських Кооператив його голова інж. Павликовський, від Центросоюзу дир. Ю. Шепарович, а від Народної Торговлі дир. М. Заячківський. Велике враження зробила на всіх присутніх промова селянина зі Стриганець, стрийського повіту Гриня Гренаха, що дякував усім ініціяторам і реалізаторам вистави за труд і працю та висловив бажання, щоби вони якнайдовше і з якнайкращим успіхом керували кооперацією Стрийщини, а все українське селянство піддасться безаастережно їх керमі та буде виконувати радо всі їхні накази. Селянство вірить своїм провідникам і певне, що вони доведуть його до кращої будучности. Голова виставового комітету О. Луцький відчитав накінець при битком набитій салі списки всіх відзначених дипльомами і похвальними грамотами виставців. В 4-ій год. відбувся у салі Задаткової Каси виклад інж. Ю. Павликовського на тему: Кооперація у Швеції, Норвегії і Данії та їх співпраця у Скандинавському Союзі. По викладі відбулося в Народньому Домі розльосовання щонайкращих господарських експонатів між учасників кооперативного свята. Ціле свято закінчилося вечером товариськими сходинами, які влаштувало товариство українських жінок у Стрию.

Виставу відвідало кругло 17 тисяч осіб, в чому переважали селяни. В тому числі містяться також 30 шкіл ріжних типів, що оглядали виставу безплатно. Слід замітити, що крім признаних дипльомів і похвал, які будуть оголошені, розділено між виставців і грошеві та збіжеві нагороди на суму 1.500 золотих.

Словом ціла вистава пройшла з величавим успіхом. Тимчасом польська конкуренційна вистава покінчилася повним фіяском так щодо експонатів як і щодо фреквенції, незважаючи на кольосальні засоби, ужиті для реклями і притягування відвідувачів. Це наглядний доказ, що в Стрийщині господарська гегемонія всеціло в українських руках.

Останні вісти.

ВИКЛЮЧЕННЯ ТРОЦЬКОГО.

Москва, 2. жовтня 1927.

Виконуючий комітет комуністичного інтернаціоналу і президія центр. контрольної комісії виключили Троцького одноголосною ухвалою з числа кандидатів вик. комітету. В комунікаті сказано: Без ухвали на зобовязання, приняті в серпні ц. р., опозиція явно намагалася створити орг. централю, що рівняється спробі створення зародків нової партії Троцького. Рівночасно опозиція вдержувала взаємини з ріжними групами, виключеними з комун. інтернаціоналу в Німеччині і Франції. На засіданні президії викон. комітету комун. інтернаціоналу 24. вересня Троцький сказав, що дисципліна комун. партії його не обовязує і боронив Серебрякова, Преображенського і Шарова, які — згідно з власними зізнаннями — були організаторами тайної друкарні, ворожої комун партії. Цю справу викрито на днях. Комунікат зазначує, що всі перестороги, звернені до опозиції, вже вичерпались.

СКАСУВАННЯ ПАШПОРТІВ У ЧСР І — В ПОЛЬЩІ?

Прага, 2. жовтня 1927.

Чехословацький уряд радить над справою скасування пашпортових віз у взаїмній комунікації між Чехословаччиною, Австрією, Німеччиною, Румунією і Швайцарією. „Ді Штунде" пише, що такі умови предложено також Польщі. Скасування віз обовязувало би від 1. березня 1928.

ВИКЛЮЧЕННЯ МІН. МОРАЧЕВСЬКОГО З ППС.

Варшава, 2. жовтня 1927.

Вчора оголошено присуд партійного суду в справі бувш. посла а теперішнього мін. сусп. робіт Морачевського. Зате, що Морачевський мин. року приняв у кабінеті Пілсудського теку міністра сусп. робіт проти волі ППС., виключено його з партії. Мін. Морачевському прислугує право відклику до партійного зїзду.

„ПЯНИЙ АТЕНТАТ" НА КУРАТОРА РІМЕРА.

Перемишль, 2. жовтня 1927.

У кімнаті в готелі „Сіти" замешкав від двох днів львівський шк. куратор Рімер. Вчора над раном впали через фронтову шибу до кімнати кур. Рімера три револьверові кулі; одна впала біля ліжка, друга у віконницю, а третя застрягла в мурі. Тайний поліційний агент Тирович зі Львова, що був біля готелю, придержав на вулиці під готелем капітана польського війська, що держав у руці іще димлячий револьвер і кричав: „Я тут правлю!" Кажуть, що капітан був пяний. Його передано військовим властям, які ведуть слідство. Кур. Рімер відїхав уже до Львова.

АРЕШТУВАННЯ У ЛЬВОВІ В ЗВЯЗИ ЗІ СПРАВОЮ ГЕН. ЗАГУРСЬКОГО.

Львів, 3. жовтня 1927.

Львівська поліція на поручення вищих властей довший час слідкувала кількох молодців, прихильників „Обозу Вельке́й Польскі". Вчора функціонарі ствердили, що молодці ті занесли клунки до мешкання при вул. Зіморовича 5. Живе там вдова по лікарі Подлевська. Поліція зараз переведа у згаданім мешканні ревізію і найшла там кільканацять кг. летючок „Правда про ген. Загурського", шапірограф, плити до відбивання і кількасот коверт, заадресованих головно до команд ріжних військових формацій на терені Сх. Галичини, священиків, фінансових і промислових інституцій, ріжних визначних людей, а одна навіть до марш. Пілсудського. Зі знайденого матеріялу виходить, що готові летючки розсилано в почт. пакетах до Катовиць, Вильна і Варшави, а там експедіовано їх до поодиноких людей. Після того відкриття переведено ревізію у членів „Обозу Вельке́й Польскі" і кількох із них арештовано. В льокалі „Обозу Вельке́й Польскі" при вул. Булярда найдено також багато матеріялу та стверджено, що члени тої організації вели конспіраційну протидержавну роботу. Льокаль той опечатано. Ревізію переведено теж у II. Домі Техніків і трьох із них арештовано.

СПРАВА ОБСАДИ ЛЬВІВСЬКОЇ КУРАТОРІЇ.

Варшава, 2. жовтня 1927.

З кол близьких до м-ства освіти повідомляють, що наслідником кур. Рімера на становищі львівського шк. куратора має бути д-р Гурка, доцент львівського університету і б. військ. аташе у Букарешті, а тепер нач. ред. „Дзенніка Львовского".

ВІДГОМІН ВБИВСТВА КУРАТОРА СОБІНСЬКОГО.

Львів, 3. жовтня 1928.

Із львівської слідчої вязниці випущено на волю Івана і Михайла Бадівських. Вони сиділи у тюрмі вже цілий рік під замітом участи в убивстві куратора Собінського.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Манія культурности.

Здибає мене нині той сам знакомий, що то недавно говорив мені про сліпі вулиці і зараз на вступі розмови питає мене:

— Чи ви — каже — завважали в нас манію культурности?

— Манію культурности ?!...

Признаюся, що ні!

— Ах, ви певно думаєте: в відношенні до рідного окруження... Я питаю — в відношенні до чужих.

— Не завважав.

— А в Стрию підчас відкриття вистави були?

— Був і навіть майже на самім переді стояв.

— Отже послухайте:

Саме як почав промовляти голова виставового комітету, а народ збитий в непролазну гущу, стовпився на вулиці перед „Народнім Домом" — надїхало якесь авто і просто в саму середину натовпу пре. Народ спершу не розступався, а задивлений у „Народній Дім", ждав на своє свято. А тут коло мене як не завищить хтось: „Розступіться люди! Будьте культурні-і-ї!" мені це не подобалось трохи. Обертаюся поглянути, хто це так дреться як стара ґазета. Бачу: якийсь сивавий добродій, може навіть і радник.

Вивязалась між нами дискусія...

Я: — Чого кричите? Адже бачите, що тут свято. Хай авто задержиться перед товпою.

Він: — Перед товпою ?!... Пане! Ануж то міністер !?...

Я: — Хочби й цісар! Не на нього тут чекають, а на виставу.

Він: — Тож прецінь некультурність. Ви хіба не знаєте як на заході...

Я: — Заходом прошу мені очей не вибивати. Я ходив до ґімназії в Перемишлі, а то здається трохи на захід від Стрия.

Мій співбесідник відмахнувся від тих слів, мов від мух і далі репетував:

— Люди! Розступіться — місце для авта-а-а!

Народ неохоче вступався, але почувши згадку про культуру, таки робив вулицю, хоч і з тяжким трудом.

— І що ви на те скажете? — звернувся до мене мій знакомий. — Не є це манія культурности?

— Безперечно — відповідаю. — Але дивно мені, що міністер на таке собі позволив.

— Я не думаю, щоб міністер був такий некультурний. То шофер сам увігнався знаючи нашу психіку...

В тій самій хвилі минув нас якийсь молодий чоловік. Мій знакомий, старша людина, швидко схопив за капелюх і низенько вклонився молодикові.

— Хто це такий?

— Один Поляк. Техик з першого року.

Галичанин Чіяк.

Ратункова акція.

Розбудова допомогової акції.

В Українському Центр. Комітеті зголошено заснування повітового допомогового комітету в **Синоці** (голова д-р Блавацький, секр. В. Цепубинський). Таким чином організаційна сітка У. Ц. К. Д. Ж. П. у Львові висловлюється 12 повітовими окружними і закордонними комітетами.

Збірки в натураліях.

В У. Ц. К. Д. Ж. П. зголошено дальші збірки в натураліях:

Нагірянка к. Бучача через о. Д. Нестайка 1.200 кг. збіжа;

Пов. Доп. Комітет у **Раві Руській** — 6.000 кг. збіжа;

Підберізці к. Львова через о. Ос. Осташевського — 4.238 кг. збіжа.

Разом з попередньо виказаними збірками зголошено досі: **збіжа — 15 вагонів і 6.057 кг., муки — 3.500 кг. бараболь — 14 вагонів 2.000 кг. і одягів — 10 міхів.**

До Пов. Комітету в Турці над Стриєм переслано 3.088 кг. збіжа і 3 міхи поношених одягів із Вашкова, Убиня і Зарудець, пов. Львів.

ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

На допомогу жертвам повені на вклад. книж. ч. 8165 Центро-Банку Львів, Ринок 10, вложили дальше в золотих:

Український Комітет допомоги на місто Львів: д-р Іван Куровець, Львів 5 дол. Дмитро Ерстенюк, складки в церквах: Усп. Пр. Бог. дня 18. IX. 35·90, в церкві при вул. Зибликевича 33·00 зол., Іван Лясковський 5 зол. Службовики „Маслосоюза" — відділ Львів: М. Ковальська 4, Ф. Штурко 6, Р. Петрушевич 3·50, Інж. С. Павлик 5·70, Ю. Войчакова 6·80, Інж. Вітковицький 10, І. Матеїк 7, Д. Мачалаба 6·70, Врецьона 6·70, Ю. Клапаущак 4·40 А. Наконечний 1, І. Ґерчук 1, О. Лис 12 Г. Савула 1, В. Войчак 6, В. Луцький 6 І. Теслюк 4, А. Рачинська 6·20, Н. Джиджорова 4, Я. Погорецький 5, В. Сорока 3·50, М. Кушнірівна 4, О. Ярошівна 4, О О. Афтанас 1, Інж. І. Скоропада 9·50, Інж. О. Мельникович 5, С. Семків 1, Інж. А. Палій 10 (дальша рата), А. Мудрик 10 (дальша рата), Коверко 2; — відділ Стрий: О. Бачинська 8·30, Інж. Хроноват 7·70, П. Сікач 6·50, Р. Клос 5, Е. Клебовичівна 4·70, П. Дурбак 4, Д. Корчак 4·50 С. Андрусишин 3, А. Чубко 2, М. Воронка 0·50; — відділ Станиславів: О. Трач 10, О. Вірстюківна 6, Я. Андрухович 5 М. Янович 5, М. Будзівна 4, Л. Андрусишин 3; — відділ Самбір: М. Мазурок 10, О. Бережницький 6, М. Боберська 4, Р. Монастирський 2; — відділ Перемишль: І. Леськів 10, Дубницький 5, Гловяківна 4 Тисовський 2; — відділ Тернопіль: Т. Котик 8·50, Е. Біленький 3·50, О. Левинська 4; — відділ Дрогобич: М. Сенечко 5·70, М. Соболисівна 4. — Повіт. Союз Кооперат. Сокаль через „Масло Союз" 400 зол., о. Евген Гошовський, Збоїска к. Львова, збірка в громаді 67·10, Читальня „Просвіти" Річечани п. Городок к. Львова 34. — Через „Діло": Ярослав і Предислава Кирчові, Мацейовіце 10, о. Дмитро Федасюк, Лопушани 90, Онуфрій Остапчук, управитель школи Кропивники 10, Степан Гандзюк, Ґжимачев 5, Церква з Вислока Вижнього 25, о. Іван Фединський, Любінь Великий з акафисту 47, Іван Сенишин, Вулька Купинська 10 і з акафисту 4 і господар Федько Кіт 5, Іван Мусій, Львів 10 зол., Микола Малицький, власт. дібр Шляхтинці біля Тернополя 50 зол., Америка через Canadian Pacific Express Comp. Toronto 212 дол., Уряд парохіяльний в Скалаті через Адмін. „Нової Зорі" 31·50, Трубаєвич Ст., Назовр, Франція (15 фр. франк.) 5·12, Альбін Добрянський, парох, Волосянка велька 10, Уряд парохіяльний, Бодиарів п. Вістова, збірка 25, 11, Адв. Іван Черняєський, Коломия Уряд парохіяльний в Ліскаx п. Коршів біля Коломиї, з акафісту 26, Народний Дім Устрики долішні, збірка 40·50. Разом на вкл. книжку ч. 8.165 вплинуло 1.253·02 і 267 дол. Крім того до Пов. Комітету допомоги на Косівщину в Кутах прислали безпосередньо: Анна Дембицька, Заліщи-

ки 10 зол., Українські пластунки, Яворів 20, Українські громадяни Пузова 42, Шрайбер, Кенігсберг 8·00, Майковська З. Львів 10, Липанська, Ростоки 10, Громадяне Русова 360, Моравик Олесь, Бабин 10, Д-р Гардецький Маріян, Кути 20, О. Воляньский, Соколівка 10, о. д-р Скобельський, Кути старі 10, Григорців, Косів 20, Войнаровська, Косів 5, Дрогомирецький, Яворів 10, Ласійчук, Річка 10, Мелимука, Кобаки 10, Білинега, Соколівка 5, Григорчук, Рибн 5, Гнатківський, Смодне 10, Лаврівський, Косів 10, д-р Рондяк Косів 17·80, Стефанович, Кути 10, Микитюк, Кути старі 8·90, Войнаровський, Косів 5, Стефанович, Львів 5·20. Разом 642·80.

До У.Ц.К.Д.Ж.П. у Львові (на книж. ч. 8165) вплинуло 1.255·02 зол. і 267 дол., а до Пов. Комітету в Кутах 642·80 зол., разом 1.897·82 зол. і 267 дол., що з попередньо виказаними 21.250·07 зол., 226 дол. і 10 нім. марок дає суму **23.147·89 зол., 493 дол. і 10 нім. марок.**

НОВИНКИ.

— **Вистава української книжки в Станиславові.** Філія „Просвіти" в Станиславові задумала уладити від 1-го до 5-го листопада виставу української книжки. Вона має на меті обняти по можности всі українські книжки від початку їх появи друком, в крайному разі важніші книжкові появи в Галичині, на Великій Україні, на Буковині, Підкарпаттю і за кордонами України. Вистава не має на меті представити книжковий рух з бібліографічною вірністю, а хоче дати українській публиці образ розвою української книжки в її типових представниках. Комітет Вистави звертається до всіх українських видавництв Великої України, Галичини, Буковини, Підкарпаття, та закордонних видавництв з просьбою взяти участь у виставі, щоби вона стала могучою пропагандою книжки в моральному змислі й рекламою в купецькому розумінні — та мала характер по можности всекраєвий, а не провінціональний. Умови участи у виставі такі: 1) Найдалі до 10. X. ц. р. треба зголосити свою участь у виставі виключно із своїми виданнями (навіть з такими, яких наклад вже вичерпаний). 2) Заподати бажану скількість метрів кв. під кіоск. 3) Означити остаточний термін достави експонатів. Після 10. X. Комітет відповідно до числа зголошених подасть ціну місця на виставі і дійсні кошти зладження кіоску. Комітет видасть з нагоди „Свята Книжки" і „Вистави української Книжки" публікацію, яка крім пропагандового матеріялу міститиме адреси всіх видавництв та відведе відповідну скількість місця на оголошення видавничих фірм. З нагоди вистави видасть Комітет також летючки, в скількости 5.000 прим., на яких міститиме оголошення. Ціни оголошень в публікації такі: ціла сторона 120 зол., пів сторони 70 зол., чверть сторони 40 зол., на летючках по 50 зол. за стор. Зголошення анонсів враз із задатком у висоті одна четверта части належитости Комітет приймає до 10. X. ц. р. Зголошення участи у Виставі та замовлення на анонси слати на адресу: Філія „Просвіти" в Станиславові, вул. Сапіжинська ч. 23, I.

— **Концерт Анди Остапчук.** Дня 8. ц. м. в салі Народнього Дому відбудеться заходом Муз. Т-ва ім. М. Лисенка концерт нашої співачки п. Анди Остапчук, добре відомої широким колам віденської та празької музикальної публики, а також на Прикарпатській Руси. Наша суспільність познайомиться по раз перший з її прегарним голосовим матеріялом. Першорядні прикмети її драматичного сопрану і знаменита школа у віденській академії складаються на те, що концерт той буде гарним започаткуванням нашого цьогорічного концертового сезону. У тім концерті приобіцяла взяти участь піяністка Володимира Божейко; це буде дуже цінним доповненням програми та поширить ще зацікавлення концертом.

— **З „Пенсійного Інституту Приватних Службовиків".** І. конституюче засідання нововибраної Старшини Пенсійного Інституту Українських Приватних Службовиків у Львові відбулося дня 30. вересня ц. р. Нова Старшина уконституувалася в цей спосіб: голова Гаврилко А., заст. голови Кіт Петро, секретар Кудрик В. Члени Виділу: Полянський В., Галаревич Ю., Корчинський М. Ревізійна Комісія: Полянський В., Курилко Я., Лазорко М., заступники: Буняк П., Васильків, Храпливий Е.

— **Невиразна історія.** Біля жовківської рогачки авто переїхало 12-літнього хлопця, якого імени досі не ствердили. З паперів, які найшли при ньому виходить, що він українець. Найшли теж клаптик паперу дивного змісту: „Мене бідного зачинили в арешті і не хотять пустити до хати. Осип Пилипчак. Кохана мамо! Я йду до Вас, сумно, бо сиджу в арешті. Коханий брате! не сумуй за мною, небавком приїду через... (тут незрозуміле слово)... 20 миль до Львова". Хто міг би щось про нього хлопця сказати, нехай звернеться до окружного карного суду, вул. Баторія 8, відділ XVIII., до судді Вітошинського.

— **Львівська хроніка** складається звичайно з таких темних подій: суд засудив на кілька літ варшавських фальшівників банкнотів Ґеллера і його приятельку Стрік, що вибрали собі як операційний терен Львів і пускали тут гроші майже подібні до правдивих. — Власник текстильної крамниці Хаїм Барах, збанкрутував офіціяльно, а потайки перевіз усю свою крамницю до спільника на другий кінець міста. — Легку професію найшов собі якийсь Ізраель Зільбер, що під видуманою фірмою брав замовлення на побільшені фотографії і фотографій людям не присилав, щоби не розчарувати їх, що зле виглядають. — 600 зол. видурив від наївної служниці якийсь Ваціновський, обіцюючи їй женитись і виступаючи як поручник. — Здається, єдиний, який є у Львові мурин з каварні „Імперіяль" не міг знести нашого підсоння і вмер на чахотку.

— **Катастрофи й нещастя.** У Бориславі електричний провід убив бляхара Бравна. Особи, що хотіли його ратувати, приголомшені. — Поїзд між Брюссель і Антверпен наїхав на інший: ранених 76 осіб, 8 убиті. — На летунськім майдані у Бремі підчас пробного лету на новім апараті інжинір проф. Ільх упав із літаком і забився. — Пішов на дно португальський вітрильник „Ґонсальвес".

— **Поклади копалин на Україні.** Експедиція всеукраїнського ґеольоґічного комітету під проводом ґеольоґа Вержиківського, знайшла в районі міста Могилів-Подільського чималі поклади цементного мергеля. В звязку з цим опрацьовано проект спорудження в цьому районі великої цементної фабрики. Експедиція найшла теж великі поклади торфу в північно-західній частині Поділля в районі Бара та Ялтушкова. В цьому районі, як відомо, населення дуже бідне на паливо. Виявлені поклади торфу, на думку ґеольоґів такі багаті, що їх вистачить не тільки для місцевого опалення, але й для всіх цукроварень на Поділлі. В районі станції Вендичани виявлено поклади кремення.

— **Музей Шевченка в Київі.** На Крещатицькому провулкові остаточно відновили і передали Академії Наук будинок, де колись жив Тарас Шевченко. В будинку мають намір влаштувати музей ім. Шевченка, доставивши сюди всі дуплікати його річей з ріжних музеїв України.

— **Картина з життя Запорожців.** Відомий маляр І. Репін, що живе нині в Фінляндії, розпочав малювати велику картину з життя запорожців. Картина називатиметься „Танок" і на ній має бути змальована запорізька гулянка. Репін давно відомий своєю картиною „Запорожці пишуть листа турецькому султанові".

— **Неповернена втрата.** Німеччина святкувала цими днями 60-ліття дня уродин одного із найбільших своїх діячів, яких утратила передчасно Вальтера Ратенава, вбитого у мент, коли він шукав шляху порозуміння з Францією. У святі взяли участь держ. канцлер Маркс і міністр Райхсверу Ґеслер, представники науки, літератури, мистецтва та преси. Маркс зазначив, що Ратенав почав нову добу в німецькій політиці, з метою придбати для Німеччини втрачене довіря. Ґергардт Гавптман змалював образ виїмкової індивідуальности Ратенава, якої значіння зросте щойно в перспективі часу. Загал у Німеччині та поза нею майже не знає, що Ратенав був небуденним письменником, суспільним фільософом, в якого душі жило зрозуміння для всіх проявів реальної дійсности та творів мистецтва, чи музики, чи малярства. Ратенав боровся у своїх творах проти духа механізації доведеного у Німеччині до небажаних висот. Ратенав був оборонцем фільософії суспільної гармонії, та допільної рівноваги. Його „Механіка духа" є одною з найбільше передуманих сучасних книжок. Індивідуальність Ратенава була би заважила на ході европейських подій більш як десятки кабінетів. Німеччина бачить щойно нині, кого втратила; віодин із її сучасних діячів не може рівнятись із Ратенавом шириною інтеліґенції, духового багатства та знайомістю европейського життя в її найріжнороднійших проявах.

— **Жінки не повинні курити.** На нюйорськім конгресі американського „Т-ва для медикофізикальних дослідів" д-р Барґер мав відчит про шкідливий вплив тютюну на жіноче здоровля. Він заявив, що нікотина вбиває дітей і що поширена звичка курення між жіноцтвом збільшує діточу смертельність. Нікотина затроює нервову систему дитини ще перед її народженням і досліди ствердили, що діти часто божеволіли наслідком затроєння нікотиною. „60 із 100 дітей уроджених від матерей-курильниць умирає не доживши до 2-ох літ" — такий є висновок д-ра Борґера.

— **Чудасії.** У Кардифі помер старець, що взяв перед смертю від своєї жінки обітницю, що його похоронять обовязково в цинковій домовині, тому, що цинк більше гигієнічний як дерево. Вдова хотіла свято додержати обітниці, на жаль, у всьому місті не могла найти цинкової домовини.

— **Світова всячина.** У Греції потвердились звістки про змову проти уряду прихильників Панґальоса; арештували двох летунів, 40 підстаршин і кілька почтових урядовців. Переворот був призначений на 25. вересня. — За перші дні вересня було в Москві 545 випадків красухи. — Відомий рос. композитор Ґлазунов занедужав на запалення легенів. — Чехослов. м-ство фінансів призначило 1. марта 1928 як останній речинець для скасування віз на виїзд до Австрії, Югославії, Польщі та Румунії. — Помер Ноблівський лавреат за медичні досліди голяндець Ван Ейнтговен, проф. в університеті в Лейден. — У змаганнях гидроплянів у Венеції вийшов переможцем англ. летун Вебстер і одержав „чашу Шнайдера". — У Мексику розстріляли останніми днями 35 католицьких революціонерів. — Болгарський король Борис їздив не на дурно по Европі, бо заручився з одною княжною із пануючих королівських домів; одначе покищо держить імя нареченої в тайні, мабуть з остраху, щоби йому її хтось не забрав.

— **З кіна.** У кіні „Палас" виїмкова фільма „Мандарин Ву" із славним Льон Чанеєм, відомим із ролі „Дзвінник з Нотр Дам" В. Гюго.

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир. П. Карабіневича:

Озеряни: 4. X. Вій.
5. X. Діти Агафера.
6. X. Дні нашого життя.
Копичинці: 7. X. Майська ніч.
8. X. День і ніч.
14-? 485 9. X. Запорожець за Дунаєм.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів Ринок ч. 10.